

Sygn. akt I UK 416/14

POSTANOWIENIE

Dnia 19 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Hajn

w sprawie z odwołania J. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o ustalenie należności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 maja 2015 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z dnia 27 czerwca 2014 r., sygn. akt III AUa 100/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 27 czerwca 2014 r. Sąd Apelacyjny w Białymstoku w sprawie z odwołania J.J. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. w przedmiocie ustalenia należności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne, oddalił apelację odwołującego się.

Powód zaskarżył powyższy wyrok skargą kasacyjną w całości. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na konieczność rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego: (-) czy w świetle norm art. 82 ust. 1, art. 84 ust. 1 oraz 95 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2004 r. Nr 210, poz. 2135); art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne

(Dz.U. Nr 144, poz. 930, ze zm.); art. 46 ust. 1 w związku z art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585) dopuszczalne jest przyjęcie, że pomimo braku odpowiedniego pouczenia skierowanego do emeryta prowadzącego pozarolniczą działalność gospodarczą rozpoczętą (1991 r.) przed wejściem w życie powołanych norm prawnych uzasadnione jest żądanie uregulowania składki zdrowotnej należnej z tytułu prowadzonej działalności w sytuacji, gdy została ona już odprowadzona wraz z podatkiem dochodowym regulowanym w formie karty podatkowej?; (-) czy zobowiązanie odwołującego się do zapłacenia składek zdrowotnych wraz z ustawowymi odsetkami z całego okresu, który nie uległ przedawnieniu w świetle wskazanych norm prawnych i w okolicznościach braku odpowiedniego pouczenia o istnieniu obowiązku oraz w sytuacji nieodliczenia składki od podatku pozostaje w zgodzie z zasadami zaufania obywatela do organów państwa i zasadami systemu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych, których istotą i celem w zakresie zabezpieczenia w okresie potrzeby korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych jest dostarczanie tych środków pochodzących z wpłat podmiotów zobowiązanych osobom korzystającym z ochrony ubezpieczeniowej? (-) czy w zaistniałym stanie faktycznym, a więc po odprowadzeniu składek do jednego budżetu wraz z podatkiem dochodowym, sytuację odwołującego się należy zrównać ze stanem braku odprowadzenia składki zdrowotnej?

W ocenie odwołującego się skarga kasacyjna jest też oczywiście uzasadniona. Odwołujący się podniósł, że nie powinien ponosić odpowiedzialności za niezawiniony stan rzeczy, polegający na odprowadzeniu równowartości składki na ubezpieczenie zdrowotne wraz z comiesięczną należnością podatkową rozliczaną w formie karty podatkowej na rachunek urzędu skarbowego w oparciu o decyzję jego naczelnika. Wskazał, że brak jest podstaw do potraktowania skarżącego jak przedsiębiorcy, który uchylił się od obowiązku odprowadzenia składki zdrowotnej. Odwołującemu się można zarzucić co najwyżej uchybienie w zakresie obowiązku złożenia dokumentu w postaci deklaracji zgłoszenia do ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu prowadzonej działalności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Jeśli więc wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, przez odwołanie się do art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., jak w rozpoznawanej sprawie, wskazuje na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to w uzasadnieniu wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (wyrok Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNP 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie

uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też postanowienie Sądu Najwyższego z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Przedstawione przez odwołującego się kwestie nie spełniają wskazanych wyżej wymogów w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie określono przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane drugie i trzecie ze wskazanych zagadnień prawnych. Ponadto, argumentacja uzasadniająca wszystkie trzy zagadnienia nie odpowiada wymaganiom sporządzania skargi kasacyjnej. W szczególności Autor skargi nie odnosi się do poszczególnych zagadnień, lecz przedstawia ogólny wywód odwołujący się do argumentów słusznościowych, a nie prawnych.

Rzeczą Sądu Najwyższego przy ocenie, czy skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, nie jest doszukiwanie się w uzasadnieniu podstaw skargi kasacyjnej argumentacji mającej wykazać istnienie istotnego zagadnienia prawnego. Przedstawienie takiej argumentacji w uzasadnieniu podstaw skargi służy bowiem jedynie wykazaniu zarzucanego naruszenia prawa materialnego lub procesowego. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś

podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2011 r., III UK 10/11, LEX nr 1124105).

Zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. orzekając w postępowaniu kasacyjnym jako sąd prawa, Sąd Najwyższy jest związany podstawami skargi kasacyjnej. Oznacza to, że aby przyjąć skargę kasacyjną do rozpoznania ze względu na występowanie w niej istotnego zagadnienia prawnego, wstępnym warunkiem, jaki musi być spełniony jest to, by przepisy stanowiące podstawę dla sformułowania zagadnienia prawnego zawarte były także w podstawach skargi kasacyjnej. W przeciwnym razie Sąd Najwyższy, rozpoznając merytorycznie wniesioną skargę, nie będzie mógł rozstrzygnąć przedstawionego we wniosku problemu prawnego, ponieważ nie będzie on objęty zarzutami kasacyjnymi (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 czerwca 2013 r., III SK 56/12, OSNP 2014 nr 7, poz. 108). Natomiast we wniesionej skardze kasacyjnej, mimo sformułowania wskazanego wyżej drugiego i trzeciego zagadnienia prawnego, nie podniesiono w szczególności zarzutu naruszenia art. 2 w związku z art. 7 Konstytucji RP.

Także odnośnie do pierwszego ze sformułowanych zagadnień, które opiera się przede wszystkim na kwestii konsekwencji braku odpowiedniego pouczenia skierowanego do strony przez organ, należy wskazać, że ani we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ani w podstawach skargi kasacyjnej, którymi Sąd Najwyższy jest związany, nie powołano żadnego przepisu dotyczącego obowiązku informacyjnego organu, który mógłby stanowić podstawę orzekania przez Sąd Najwyższy. W tej sytuacji Sąd Najwyższy, nawet podzielając negatywną ocenę postępowania organu rentowego, nie mógłby wyprowadzić z niej pożądanых przez skarżącego skutków prawnych. Jak już bowiem wskazano, orzekając w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy jest związany podstawami skargi kasacyjnej.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ubezpieczony powołał się też na art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W sprawie brak jest jednak oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu zasadność przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga przytoczenia stosownych argumentów, uwzględniających specyfikę tej podstawy warunkującej pozytywne

rozpoznanie wniosku podmiotu wnoszącego skargę kasacyjną. Pojęcie „oczywistości” mieści się w sferze obiektywnej i łączy się z powinnością wykazania, że podniesione zarzuty naruszenia wskazanych przepisów są zasadne *prima facie*, bez dokonywania głębszej analizy tekstu tych przepisów i bez doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 2007 r., I CSK 100/07, niepubl.; z 30 czerwca 2007 r., II CSK 184/07, Lex 560541). Z wyżej wskazanych przyczyn skarga kasacyjna nie jest oczywiście zasadna.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.